

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Чернівецька обласна військова
адміністрація**

**Кадубівецька сільська рада
Чернівецького району Чернівецької
області**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі — Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі — НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, представником Уповноваженого у Чернівецькій області, працівником Секретаріату Уповноваженого разом з представником громадськості виявлено порушення прав людини у діяльності комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Кадубовецької сільської ради Чернівецької області» (далі — заклад, установа, Центр).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен

зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства, під час планового відвідування Центру, групою НПМ 14.11.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності закладу, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності. Детальний опис виявлених порушень наведено у звіті (копія додається).

Так, у ході відвідування, від особи, яка має онкологічне захворювання, отримано скаргу на біль у ділянці правої молочної залози, також підопічна звернула увагу на відкриту рану в зазначеній області. Під час огляду медичної документації встановлено, що будь-які записи щодо виконання лікарських призначень відсутні, у зв'язку з чим не можливо відслідкувати зміни у стані здоров'я підопічної та процес лікування її захворювання. Окрім того, у Центрі відсутня належно сформована особова справа вищевказаної особи.

Даний факт свідчить про порушення абзацу четвертого пункту 1 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Мінсоцполітики України від 29.02.2016 №198 (далі – Державний стандарт), а саме – закладом не забезпечується належне спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги особам, у тому числі відповідно до призначень лікарів. Під час вивчення медичної документації з'ясовано, що підопічна проходила огляд у лікаря-хірурга 20.06.2023 та лікаря-онколога у серпні 2023 року, якими рекомендовано здійснювати перев'язки з препаратом «Декасан» та проведення симптоматичної терапії.

Бездіяльність працівників Центру та незабезпечення належної медичної допомоги підопічній може бути розцінена як жорстоке або таке, що принижує гідність, поводження або покарання у розумінні статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Встановлено, що всупереч вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», у закладі відсутнє приміщення, яке може використовуватись як найпростіше укриття. Також відсутність укриття не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту та абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 №185 (далі – Критерії діяльності).

Групою НПМ з'ясовано, що заяви про прийняття до Центру подаються не завжди особисто підопічними, а здебільшого їх родичами без підтвердження у них повноважень бути законними представниками (опікунами недієздатних осіб).

Усупереч вимогам підпункту 5 пункту 5 Критеріїв діяльності, в якому визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров'я або ліцензії для провадження господарської діяльності з медичної практики у Центрі відсутня ліцензія для провадження господарської діяльності з медичної практики та не укладено договір із закладом охорони здоров'я.

Під час огляду документації виявлено, що у підопічних відсутні декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, що є порушенням «Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.03.2018 № 503 та може призвести до неналежного та невчасного надання медичної допомоги.

У Закладі не ведеться журнал проведення медичних профілактичних оглядів. Відсутні вкладки для надання невідкладної медичної допомоги. Встановлені порушення суперечать вимогам Основ законодавства України про охорону здоров'я, Законом України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та «Про захист населення від інфекційних хвороб», якими встановлено, що з метою охорони здоров'я населення організовуються профілактичні медичні огляди, зокрема, працівників підприємств харчової промисловості, громадського харчування і торгівлі, лікувально-профілактичних закладів, об'єктів комунально-побутового обслуговування, інших підприємств, установ, організацій, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може спричинити поширення інфекційних захворювань, виникнення харчових отруєнь. Окрім того, відповідно до Державного стандарту, спостереження за станом здоров'я та організація надання медичної допомоги, у тому числі відповідно до призначень лікарів, є одним із заходів, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду.

У Центрі не облаштовано приймально-карантинне відділення та ізолятор.

Окрім того, у Закладі теж відсутні документи про освітню кваліфікацію персоналу, що унеможливує перевірку дотримання пункту 3 розділу IX Використання ресурсів під час організації надання соціальної послуги стаціонарного догляду Державного стандарту. Працівники повинні володіти знаннями й навичками та відповідати кваліфікаційним вимогам, визначених «Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 80. Соціальні послуги», який затверджений наказом Міністерства соціальної політики України від 29 березня 2017 року № 518.

Керівництво Центру не володіє інформацією щодо встановлення інвалідності підопічним, яким надаються послуги. Індивідуальні програми реабілітації (далі – ППР) відсутні, відповідно реабілітаційні заходи не здійснюються, що є порушенням Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», яким передбачено, що ППР є обов'язковими для виконання установою, в якій перебуває особа з інвалідністю (стаття 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»), а особи, винні у порушенні законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю, несуть відповідальність згідно із законом (стаття 45 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»). Механізм складання форм індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю, заповнення ППР, унесення до неї змін і результатів

про виконання реабілітаційних заходів, а також підбиття підсумків виконання ППР, визначений Порядком складання форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 №623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда» (далі – наказ МОЗ України №623).

Вхід в приміщення Центру облаштовано сходами, які не оснащені попереджувальними контрастними смугами. Зазначене маркування також відсутнє на інших архітектурних елементах будівлі, зокрема, внутрішніх сходах, порогах, у коридорах відсутні поручні та інші пристосування для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку, що порушує вимоги ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». Заклад лише частково пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. У порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» коридори закладу не обладнані поручнями; відсутні позначення у тактильному вигляді та (або) шрифтом Брайля; санітарно-гігієнічні кімнати Центру не облаштовані для маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю. Зазначене ускладнює пересування підопічних, які проживають в установі.

Фактично Центром, без утворення структурного підрозділу – відділення стаціонарного догляду, надається соціальна послуга стаціонарного цілодобового догляду. Законом України «Про соціальні послуги» визначено, що надавачами соціальних послуг є юридичні та фізичні особи, фізичні особи-підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг Міністерства соціальної політики України. Однак, у порушення вимог постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 99 «Про Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг» та статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» заклад не внесено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, що унеможливує здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг.

Усупереч вимогам розділу V Укладання договору про надання соціальної послуги стаціонарного догляду Державного стандарту, яким передбачено, що із кожним отримувачем соціальної послуги або його законним представником протягом 5 робочих днів, з дня прийняття рішення про надання соціальної послуги, укладається договір про її надання з урахуванням індивідуального плану, договори про надання соціальної послуги у закладі не укладаються.

Окрім того, у порушення вимог статті 22 Закону України «Про соціальні послуги» не складаються індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду на підставі результатів комплексного визначення та оцінки індивідуальних потреб отримувача соціальної послуги, у якому мають бути визначені заходи з надання такої послуги, відомості про необхідні ресурси, періодичність і строки виконання, відповідальних виконавців, дані щодо моніторингу результатів.

Організація харчування у Центрі здійснюється з порушенням законодавства, що полягає у недотриманні вимог безпечності харчових продуктів; раціональної та збалансованої організації харчування; санітарного законодавства. Під час відвідування виявлено: відсутність сезонного, перспективного, та дієтичного меню; щоденне меню використовувалося за попередній період (14.10.2023); відсутні на час

відвідування у холодильнику добові проби страв; продукти без маркування та окремі продукти протерміновані; порушення правил товарного сусідства у морозильній камері. Центром не надано підтвердження про проходження медичного огляду працівниками закладу, що залучені до робіт на харчових об'єктах.

Групою НПМ під час спілкування отримано скарги від підопічних на недостатнє споживання м'яса та часте споживання білкових продуктів рослинного походження. У меню від 14.10.2023, яким кухар користувалася на час відвідування, дійсно відсутнє м'ясо.

Дозвілля осіб, які проживають у Центрі є обмеженим та зводиться до спілкування та перегляду телебачення, що є недостатнім і порушує статтю 23 Конституції України в якій передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» переважна більшість утриманців місць несвободи з тих чи інших причин належить до переліку суб'єктів права на безоплатну вторинну правничу допомогу, гарантовану державою, яка полягає у здійсненні заходів захисту, процесуального представництва, наданні допомоги у складанні процесуальних документів. Проте, у закладі не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної вторинної правничої допомоги, що призводить до порушення права підопічних на професійну правничу допомогу.

У закладі відсутні стенди з інформацією про права осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 №783, пунктів 1, 2 Порядку здійснення державного контролю/моніторингу за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, соціальних послуг та за дотриманням прав дітей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1035, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг, а також моніторинг дотримання надавачами соціальних послуг вимог законодавства під час надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16 статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади» від 9 березня 1999 р. № 339 до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на

відповідній території, реалізація державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до частини 2 статті 76 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи та посадові особи місцевого самоврядування з питань здійснення ними делегованих повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади;

відповідно до частини 1 статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Національній соціальній сервісній службі вжити, у межах компетенції, заходів спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг Центром надання соціальних послуг Кадубовецької сільської ради Чернівецької області.

2. Чернівецькій обласній військовій адміністрації вжити невідкладних заходів, у межах повноважень, щодо усунення причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Закладу, оскільки контроль за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади покладається на відповідні місцеві держадміністрації.

3. Кадубівській сільській раді Чернівецького району Чернівецької області вжити невідкладних заходів, у межах повноважень, щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності закладу, оскільки сільська рада є засновником Центру надання соціальних послуг Кадубовецької сільської ради Чернівецької області. Зокрема щодо: належного контролю за установою, оскільки відносини органів місцевого самоврядування з установами, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування; юридичного оформлення структурного підрозділу «Відділення стаціонарного догляду», який безпосередньо має право надавати послуги стаціонарного догляду; щодо надання права користування приміщенням; щодо облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства.

4. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення, невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування Центру надання соціальних послуг Кадубовецької сільської ради Чернівецької області на 19 арк. у 1 прим.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Пітей-Маляр Аліна 095 020 04 71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№12356.2/23/53 від 22.12.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 22.12.2023 20:53
5FBB77F7B650371D04000000E88D010044560300